

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 377/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 18Cb/45/2019 z 15. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, priznať primerané finančné zadost'učinenie 3 500 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka sa na okresnom súde voči žalovanej [REDAKOVANÉ], domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu v časti dodatku č. 2 z 29. marca 2019 k nájomnej zmluve z 20. marca 2003 (ďalej aj „dodatok k nájomnej zmluve“). Predmetom dodatku bol prenájom kancelárskych priestorov za cenu 240 eur mesačne na dobu piatich rokov. Okresný súd žalobu rozsudkom z 2. októbra 2019 v spojení s opravným uznesením z 21. novembra 2019 zamietol. Krajský súd v Žiline na odvolanie sťažovateľky rozsudkom č. k. 13Cob/25/2020 z 28. októbra 2020 rozhodnutie okresného súdu potvrdil s uložením povinnosti sťažovateľke nahradiť trovy konania. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie.

3. Vyššia súdna úradníčka vyčíslila trovy vo výške 954,17 eur. Vychádzala z toho, že hodnotu predmetu konania nemožno vyjadriť v peniazoch podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom od 15. júna 2019 (ďalej aj „vyhláška“). Sudkyňa o sťažnosti žalovanej rozhodla napadnutým uznesením a sťažovateľku zaviazala na úhradu trov konania 3 390,17 eur. Sudkyňa vychádzala zo skutočnosti, že predmet konania sa dá oceniť vynásobením mesačného nájomného a doby nájmu podľa § 10 ods. 2 vyhlášky. Napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. februára 2021.

4. Podľa názoru sťažovateľky je právne posúdenie náhrady trov okresného súdu nesprávne. Vo veci samej sa posudzovala platnosť právneho úkonu (dodatok k nájomnej zmluve), teda určenie, či tu právo je alebo nie je. V takomto prípade hodnotu práva nie je možné určiť. Sťažovateľka tvrdenú argumentáciu podporila rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) a ústavného súdu. Sťažovateľka tiež namieta, že okresný súd vychádzal z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 176/2017 z 31. mája 2017, v ktorom bol vyslovený právny názor k dotknutej problematike, no v súvislosti s neplatnosťou prevodnej zmluvy. Dodatok k nájomnej zmluve uzatvorila sťažovateľka v zastúpení konateľom [REDAKOVANÉ] so žalovaným. Pán [REDAKOVANÉ] je konateľom sťažovateľky a súčasne majoritným spoločníkom a konateľom žalovaného.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že vychádzal z právneho názoru ústavného súdu vysloveného v náleze sp. zn. I. ÚS 176/2017, podľa ktorého nie je možné vychádzať z názoru, že vždy, keď je predmetom konania určenie neplatnosti zmluvy, nemožno tento predmet peniazmi oceniť, a preto je potrebné v každom konkrétnom prípade skúmať, či možno predmet konania oceniť, a v závislosti na tom stanoviť aj výšku náhrady trov konania. Tiež je toho názoru, že aj keď v uvedenom náleze ide o neplatnosť prevodnej zmluvy, názory vyslovené ústavným súdom možno aplikovať aj na prípad sťažovateľky (nájomná zmluva v znení dodatku). Okresný súd poznamenal, že dodatok k nájomnej zmluve posudzoval spolu so zmluvou o nájme, pretože spolu upravujú jeden zmluvný vzťah. K rozhodnutiam najvyššieho súdu a ústavného súdu, ktoré predložila sťažovateľka na podporu svojich tvrdení, uviedol, že označené rozhodnutia sú z obdobia rokov 2009 až 2013. Okrem iného poznamenal, že v súčasnosti je spis na najvyššom súde z dôvodu podaného dovolania. V závere poznamenal, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky považuje za neopodstatnenú.

6. Sťažovateľka vo svojom ďalšom podaní uviedla, že v zmysle nájomnej zmluvy jej žalovaný odovzdal do odplatného užívania kancelárske priestory s výmerou 18 m², avšak dodatkom sa zmenil predmet nájmu v tom, že výmera kancelárskych priestorov sa zmenila na 82 m². Okrem iného tvrdí, že hodnotu veci, resp. práva, možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami vzhľadom na prepočet výmery predmetu nájmu a vývoja cien nájmu. Na podporu svojej argumentácie poukázala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 507/2020, ktorý rozlišuje, kedy je predmet právnej služby, o ktorom prebieha civilný proces, oceníteľný v peniazoch podľa § 10 ods. 2 vyhlášky a kedy tomu tak nie je.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. septembra 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93).

8. V prípadoch, keď sťažovateľka namieta porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

9. Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08).

10. Ústavný súd preskúmal okolnosti prípadu (dve právnické osoby ako sporové strany, predmet sporu zjavne súvisiaci s hospodárskou činnosťou, personálne prepojenie spoločnosti). Rozdiel medzi pôvodne priznanou sumou náhrady trov a sumou namietanou sťažovateľkou (bližšie bod 3 odôvodnenia) najmä vzhľadom na podnikateľskú povahu aktérov sporného vzťahu neindikuje potrebu odklonu ústavného súdu od pravidla preferovania zdržanlivého prístupu pri vykonávaní ústavného prieskumu rozhodnutí o trovách konania.

11. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému okresný súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel a ktorý nie je možné označiť za nepreskúmateľný alebo extrémne odkláňajúci sa od procesných pravidiel rozhodovania o trovách konania.

12. Skutočnosť, že okresný súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa okresný súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

13. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade nevidí porušenie označených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu